Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Усі спроби вижити ціною зради істини переходять у самознищення.
Євген Ященко

№ 16 (278)
13 травня
2010 р.

Тижневик “Галицька Просвіта” * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ “Просвіта” ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Гол. редактор – Богдан Вівчар * Редактор – Михайлина Боднар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма “ЛІК” * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * Наші реквізити: Р/р 2600630015124 в Укрсоцбанку МФО 336019, код 04929075. * За зміст та достовірність інформації у рекламі відповідальність несе рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідальність несе автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОРОТКО: НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

ВШАНУВАННЯ

Як у радянські часи

Справді, як у радянські часи, відзначали 65-річчя закінчення Другої світової війни на Прикарпатті. Власне, називали її тільки Велика Вітчизняна на всіх урочистих офіційних і неофіційних заходах. На меморіальному кладовищі біля пам’ятника Матері-Вітчизні відбулася поминальна панахида з участю священиків українських Церков. Щоправда, ходу комуністичного маршу з червоними прапорами центральною вулицею Незалежності зупинили націоналісти, члени ВО «Свобода», які перекрили головну вулицю, тому колона під прапорами КПУ та Партії реґіонів довелося добиратися обхідними вулицями. А в меморіальному сквері національно-патріотичні сили організували поминальну панахиду за всіма борцями, які впали у змаганнях за українську державність.

У ці дні на приміщенні музею Героїв Дніпра в Івано-Франківську відкрили відновлену меморіальну дошку маршалу Радянського Союзу, двічі герою СРСР Кирилові Москаленку, який командував 38-ю армією. А в селі Черніїв Тисменицького району відбулося перепоховання двох червоноармійців. Ними виявилися уродженець Ростовської області (Росія) Микита Хорунженко та грузин Абрам Схадіашвілі.

В обласному академічному музично-драматичному театрі відбулися святкові урочистості й обід для ветеранів. Квіти до пам’ятників загиблим були покладені в містах і селах області. Ветеранам були вручені грошові винагороди. На жаль, влада цьогоріч чомусь забула згадати, що за свободу й незалежність України боролися й умирали вояки й Української Повстанської Армії. Від чого б то вона втратила пам’ять?

ТРАДИЦІЇ

Ковалі кували щастя

У рамках Дня міста в Івано-Франківську пройшов VIII міжнародний фестиваль ковальського мистецтва «Свято ковалів» та IX художня виставка «Орнаментальне ковальство». Розпочався фестиваль з представлення композиції «У рамках ковальських традицій», виготовленої учасниками минулорічного «Свята ковалів».

Учасниками «Свята ковалів» стали майстри ковальського мистецтва з понад двох десятків країн. Цікавинкою цьогорічного ковальського свята став майстер-клас школи традиційного ковальства. Відбувся ярмарок кованих виробів, виготовлених майстрами України й іноземними гостями.

ІСТОРІЯ

Чотири замки Прикарпаття

Чотири замки Прикарпаття є учасниками акції «Сім чудес України: замки, фортеці, палаци», повідомили в Івано-Франківській облдержадміністрації. Це Раковецький, Чернелицький, Пнівський та Галицький замки.

Основна мета проекту – своєрідна інвентаризація, опис усіх замків, фортець і палаців України, аналіз сучасного стану збереженості цих пам’яток, розкриття історико-культурного потенціалу та встановлення перспектив залучення у музейно-екскурсійну, готельну і туристичну сфери, – повідомляє УНІАН

Кінцевим результатом проведення акції буде розробка комплексної стратегії підтримки, реконструкції та відновлення архітектурно-історичних пам’яток за рахунок державного та місцевих бюджетів, а також коштів приватних осіб.

ВІЗИТИ

Підписи за імпічмент

Лідерка БЮТ Юлія Тимошенко, перебуваючи в Івано-Франківську, на прес-конференції поставила завдання розпочати збір підписів серед депутатів усіх рівнів, щоб визначити їхню позицію щодо нової влади і, зокрема, щодо угоди про ЧФ.

«Я поставила чітке завдання: почати збір підписів депутатів рад кожного рівня. По-перше, за заяву проти пролонґації перебування Чорноморського флоту в Україні, крім того – за початок процедури імпічменту Януковича, а також за проведення виборів і усунення парламенту якомога швидше», – повідомила Тимошенко.

Вона зазначила, що залежно від того, хто поставить підписи під цими документами, можна буде чітко визначити, де є зрадники, яких «потрібно вписати в історію ганебними словами».

Тимошенко висловила обурення тим, що Івано-Франківська обласна рада не спромоглася ухвалити звернення щодо угоди про ЧФ.

СПІВПРАЦЯ

Прикарпаттям зацікавилися

В Івано-Франківській облдержадміністрації відбулася зустріч із представниками ділових кіл області президента Українського національного комітету Міжнародної торгової палати Володимира Щелкунова і заступника голови облдержадміністрації Ігоря Зварича, заступника голови обласної ради Остапа Дзеси.

Зазначалось, що найбільш пріоритетними напрямками роботи є пошук інвестицій, що допоможе залучити кошти до великих підприємств краю та зробить їх публічними в інформаційному просторі. Ці напрямки передбачають тісну співпрацю підприємців із владою.

Підтримку органів влади Івано-Франківщини – виконавчої та представницької – реґіональному представництву Українського національного комітету Міжнародної торгової палати пообіцяли Ігор Зварич та Остап Дзеса.

СВЯТОЧНЕ

Я ДО ТЕБЕ, МАТУСЮ, У ПІСНІ ІДУ...

Музичне вітання для матерів виконує солістка обласного академічного музично-драматичного театру Світлана Суховій

Мамо рідна! З чим тебе зрівняти –
Від любові серцю в грудях тісно,
Як про тебе пісню заспівати,
Коли ти сама – найкраща пісня.

Мама… Заплющіть очі й прислухайтесь. Кожен почує мамин голос. Він живе в душі, такий знайомий рідний. Його не сплутаєш з жодним іншим. Навіть коли станеш дорослим, завжди будеш пам’ятати цей голос, мамині руки, мамині очі.

Тож на свято Матері, яке відродилось у незалежній Україні, хочеться віддати нашим найдорожчим особливу шану. У цей день в обласному Народному домі «Просвіта» для них були найкращі квіти землі, найтепліші і найсердечніші слова, задушевні пісні й колоритні танці, а також солодкий стіл. Дійство це організувала обласна організація «Жіноча громада», обласна «Просвіта», студенти Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника при сприянні управління сім’ї та молоді облдержадміністрації.

Під покровом і благодаттю Божою зростають діти, та не меншає турбот про них. Моляться матері за своїх діточок і в молитвах щиро благають Пречисту Діву Марію, щоб дала добро дитині. А якщо її, найрідшої, немає поруч, то це слово ще дорожче. Тому-то з таким хвилюванням говорили про неї на святі діти Угорницького будинку-інтернату.

Пречиста Діво, – о наша Мати!
Всі ми приходим Тебе вітати
За те, що в душу любов послала,
Тому лиш правду будем любити –
За батька й неньку Тебе молити.

Колискова пісня… Лагідний материн спів засіває в дитячу душу любов до людей, до природи, до всього живого. Біля колиски, плетеної з лози чи різьбленої з дерева, творилася найбільша таїна людського буття – переливання в душу дитини найщиріших материнських почуттів. Колискову на святі задушевно виконала солістка Національного гуцульського ансамблю пісні і танцю «Гуцулія» Олена Раджапова.

Все в житті минає – і добре, і зле. Забуваються старі події, поступаючись спогадам. Та пам’ять про матір жива доти, доки живуть її діти. Про неї, найріднішу, так хвилююче співала солістка обласного академічного музично-драматичного театру ім. Івана Франка Світлана Суховій. І поки в грудях б’ється серце, ми повинні нести материнську любов через усе життя – головний лейтмотив пісні «Я до тебе, матусю, у пісні іду», яку виконував художній керівник НД «Просвіта» Орест Турок.

Тепло сприйняли глядачі театралізований діалог матері Іванни Мошури зі своїм маленьким синочком. Берегти матерів спонукали вірші, які прочитали студентки – другокурсниця театрального факультету Інституту мистецтв Світлана Шпитуляк та п’ятикурсниця Ольга Марусяк, яка, до речі, в цей час проходить практику в НД «Просвіта» й спричинилася до організації свята.

З образом матері пов’язано все: і біленька хата, і вишні в саду, і зелений луг, і вишита сорочка. Тому так тепло сприймали матері пісню «Два кольори» у виконанні солістів обласної філармонії братів Слободянів і танцювального колективу «Зірка мрії» під супровід пісні «А сорочка мамина біла, біла…»

Незабутнє враження справив виступ заслуженого артиста України Володимира Коваленка зі святковими феєрверками. А ще – тематична виставка «Від роду до роду» просвітян Наталії Синиці, Ярослави Слуцької та Петра Арсенича, які представили старовинний український одяг своїх матерів, бабусь, прабабусь, власні вишиті речі, фотографії свого роду й літературу, яку читали їхні пращури і яку бережуть і шанують в їхньому домі.

Святкові привітання вони отримали від головного спеціаліста управління сім’ї та молоді облдержадміністрації Ірини Кравчук та від голови обласної «Просвіти» Степана Волковецького.

Нам, організаторам заходу, дуже хотілося, щоб бодай у цей день для матерів було свято, бо вони ніколи не знають спокою. Тож приємно було споглядати, як вони, щирі, усміхнені від відчуття уваги до себе, просто сяяли радістю. Бо ж торжество закінчувалося за святковим солодким столом.

Михайлина БОДНАР,
завідувач культурно-масової роботи обласної «Просвіти», голова обласної організації «Жіноча громада»

ДІЯ

«ДЗВОНИ ПРОСВІТИ» – НА РАДІО

1 травня на обласному радіо вийшов перший 15-хвилинний випуск просвітянського вісника «Дзвони «Просвіти». Його автор і ведуча – завідуюча культмасовою роботою обласної «Просвіти», член Національної спілки журналістів України Михайлина Боднар. Основні теми вісника: інформація з засідання сесії Головної ради «Просвіти» та інтерв’ю з головою обласної «Просвіти» С. Волковецьким, який був присутній на сесії і мав слово, радіонарис про заступника голови Калуської «Просвіти» Оксану Тебешевську. Подана також добірка інформацій з просвітянського життя області, зокрема, про схід селян у Перегінську Рожнятівського району, на якому увага була зосереджена на питанні створення територіального просвітянського осередку; про заходи в НД «Просвіта» з нагоди 170-річчя від дня народження та 95-річчя від дня смерті одного з засновників українського професійного театру Марка Кропивницького; про нові видання просвітян краю; про участь коломиянки Христинки Васкул у VIII відкритому конкурсі української пісні, танцю, народної музики та образотворчого мистецтва, який проходитиме 22 травня у Донецьку з ініціативи тамтешньої «Просвіти», а делеґуватиме її Івано-Франківська обласна «Просвіта».

На закінчення просвітянського вісника був даний огляд свіжого номера газети «Галицька «Просвіта». «Дзвони «Просвіти» вже отримали схвальний відгук наших краян.

Наш кор.

ТАРИФИ

Життя дорожчає

З 1 червня в Івано-Франківську вступлять в силу нові тарифи на послуги вивезення твердих побутових відходів для населення перевізника ВАТ «АТП-0928».

Цим рішенням внесені зміни у попереднє рішення міськвиконкому № 124 від 18 березня «Про затвердження норм утворення твердих побутових відходів». Норму утворення твердих побутових відходів на одного мешканця затверджено на такому рівні: для упорядкованих житлових будинків 1,8 куб. м у рік; для будинків приватного сектора з присадибною ділянкою 3,4 куб. м у рік.

Тариф становитиме 6,41 грн. на місяць у розрахунку на одну особу.

Нові тарифи на перевезення сміття діятимуть відповідно до рішення міськвиконкому № 205 від 29 квітня.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ **“ГАЛИЦЬКУ ПРОСВІТУ”!** Передплатний індекс **91083**

ФАКТ

БАНДЕРА І ШУХЕВИЧ – ПОЧЕСНІ ГРОМАДЯНИ

У четвер на позачерговій сесії Івано-Франківської міської ради ухвалили рішення про надання Степанові Бандері й Романові Шухевичу звання «Почесний громадянин міста Івано-Франківська» (посмертно). Щоб воно було леґітимним, депутати спочатку внесли зміни до статуту територіальної громади обласного центру та проголосували за запровадження такого звання.

Сама ж патріотична ідея належить міській організації ВО «Свобода», члени якої звернулися з відповідною пропозицією до депутатського корпусу та міського голови. Ініціативу «свободівців» підтримали 33 громадські та політичні об'єднання Івано-Франківщини, серед яких і крайове Братство ОУН–УПА Карпатського краю.

Перед початком засідання під мерією «свободівці» організували наметове містечко на підтримку позачергової сесії. Націоналісти тримали в руках плакати з написами «Шухевич і Бандера – «Почесні громадяни міста», «Герої не вмирають», «Пам'ятай великі дні визвольних змагань». А голова міської організації ВО «Свобода» Роман Онуфріїв, виступаючи перед зібранням, зазначив: «Рішення міської ради стане відповіддю на україножобські рішення Донецького окружного адміністративного суду, який скасував укази Президента про присвоєння звання «Герой України» Степанові Бандері й Романові Шухевичу. Воно покликане задемонструвати, що будь-які дії «нової» антиукраїнської влади не змусять івано-франківців забути про свою історію, що вони шанують справжніх героїв, які вели боротьбу за незалежність України».

На позачергову сесію з'явилось 50 депутатів міської ради. Рішення ухвалили одноголосно. Засідання проіґнорували в повному складі представники Партії реґіонів.

Наш кор.

АҐІЙ!

ПЛАН УТЕПЛЕННЯ МОСКВИ

Москва дуже холодне місто. От Кремль і думає, як би її утеплити. Нащо мерзнути, коли можна жити в тепліших умовах? Насамперед, ясна річ, треба розробити план.

Розробили й поклали його виконання на В. Януковича. Сам би він до такого плану не доглупався. Дуже вже тонкий план. А виконувати – діло інше. От Янукович і виконує.

Почалося з інавґурації. З благословення. Благословив його не хто, а патріярх московської РПЦ Кирило – прихильник відродження Святої Руси.

Україна проковтнула цей жест, дивуючись, що ж буде далі.

А далі пішло, як по-писаному, бо план розроблено до найменших дрібниць. Не дурно ж автори плану лягають спати і встають з думкою про Україну.

По-перше, треба замазати очі Європі. І тут знайшовся спільник у ЕС – Єжи Бузек. Не може Бузек пробачити покійному Бандері – розвал Соловецького Союзу, а заразом і Варшавського Пакту. А виконавцю Плану Утеплення Москви того тільки й треба. Має спільника у кампанії проти героїзації Бандери і всього українського визвольного руху. Цей спільник має невтралізувати Європу. Європа ж нічого не знає про План Утеплення Москви, бо їй такий план навряд чи сподобався б. Тому їй про план ні гу-гу.

Аж тут трапився ляпсус. Віцепрем'єр Семиноженко, очевидно, у подробиці плану не втаємничений, візьми й ляпни на телевізії про бажане об'єднання України з Москвою та Білоруссю в єдину державу з центром у Києві. Щоб, значить, утеплити московську бюрократію.

У Києві ж тепліше, ніж у Москві. Звідси і до моря ближче, коли влітку треба буде відпочивати. Та й для КҐБ (тепер ФСБ) краще. Уся Луб'янка, як є, забазується у Києві. Боротися ж із українськими патріотами краще з Києва, ніж із Москви, бо ближче до об'єкту репресій. Але розкривати подробиці плану передчасно не розумно. Тому Янукович і вичитав Семиноженка: не лізь поперед батька в пекло. Оприлюднення плану ще не на часі. Нащо настроювати Європу проти себе? Ще не час. Прийде час, тоді і поставимо Європу перед доконаним фактом. А поки що треба використати Єжи Бузека й заручитися невтральністю Європи на дегероїзацію Бандери. Бо дегероїзація Бандери – це чи не головна точка плану Утеплення Москви.

Дегероїзація Бандери – це шлях до зламання хребта опозиції, а заразом засіб згортання демократії. Забороні підлягатимуть усі дії, пов'язані з пам'яттю про визвольну боротьбу: вшанування героїв, збори, маніфестації. План дегероїзації передбачатиме навіть перегляд назов вулиць. Це, звичайно, викличе акції протесту. План Утеплення Москви і це передбачив. Будуть акції протесту – виконавці плану вживуть потрібних заходів аж до оголошення надзвичайного стану в Україні або в окремих реґіонах. Європа, наперед підготована Бузеком, не буде гороїжитися.

При невтралізованій Європі можна буде розправитися і з вільними ЗМІ: хай но які з них захищатимуть героїв, то згідно з планом такі засоби будуть закриватися, а редактори репресуватися. Дуже вже такі органи, як «Майдан» та навіть «Українська правда» дозволяють собі. То виконавці плану утнуть їм язики. Відповідний указик Президент і Верховна Рада підгадає під день Перемоги. На цей день передбачене і прибуття московських військ нібито для спільного святкування. А насправді для залякування слабодухих та нестійких громадян. Щодо неслабодухих та стійких, то їх буде укоськано в інший спосіб. Не дурно ж комуністи теперішні та й колишні (реґіонали) відроджують культ особи Сталіна. Хто-хто, а генералісимус знав, як укоськувати інодумців. А вже в єдиній державі з Сибіром та Колимою це буде аж он як легко.

Стає зрозуміло, чому саме Москва, а за нею реґіонали й комуністи так парять парка з культом Сталіна. Бо Сталін – це уособлення диктатури та репресій. Саме це і подобається авторам і виконавцям Плану Утеплення Москви.

Послухаймо, як «демократично» висловлюється ідеолог виконавців плану Д. Табачник. Говорячи про висвітлення у шкільних підручниках Другої світової війни, Табачник відкидає погляди інших на цю війну і на участь у ній третьої сили – проти обох диктаторів: Сталіна й Ґітлера, тобто заперечує об'єктивну реальність і категорично заявляє, що в цій війні було лише дві сили: Третій райх і антиґітлерівська коаліція. Тобто вирікає істину в останній інстанції, яка не допускає існування інших поглядів.

Заперечення плюралізму поглядів, а надто в історичній науці – характерна риса диктаторського, а не демократичного мислення. Коли є різні погляди, то учнів у демократично орієнтованих школах треба ознайомлювати з усіма поглядами, а не категорично викладати тільки один, у даному разі антиукраїнський погляд.

У такій атмосфері терору, залякувань та диктатури істин в останній інстанції пройдуть наступні вибори до ВР. Як фальсифікувати їх, виконавці плану мають досвід з виборів 2004 року. Спасибі В. Ющенку, який нікого з чільних фальсифікаторів не притягнув до суду. Та й істини в останній інстанції стануть у пригоді. Можна ж буде категорично, як істину в останній інстанції, заявити, що опозиційний кандидат винен у всіх смертних ґріхах. І його не оберуть. Тож не буде дивно, коли антиукраїнська коаліція дістане 300 голосів у парламенті, потрібні для зміни Конституції. Тоді можна буде змінити і прапор, і ґерб, і ґімн. Сталін же сучасного прапора, ґерба та ґімну, ох, як не терпів. Тож ці речі треба буде змінити. Буде один прапор, один ґерб і один ґімн для єдиної Святої Руси з центром у Києві, але не тризуб, і не жовто-блакитний стяг і не «Ще не вмерла Україна».

І коли це станеться, тоді можна буде і про План Утеплення Москви говорити. Хай і Єжи Бузек знає. Його невтручання у справу дегероїзації Бандери більше не буде потрібне.

Є ж у Партії реґіонів бізнесмени, які не дуже хочуть стати під нагляд московського КҐБ. Вони воліли б триматися з демократичною Європою. Як не є, а цивілізований світ надійніший для бізнесу. Про розправу з бізнесменами в Росії вони знають. Тож їм План Утеплення Москви не дуже світить. Тому цих грошових мішків у деталі плану не втаємничено. Краще їх цими деталями не травмувати.

А коли вже у ВР буде триста антиукраїнських голосів, тоді вже й Семиноженко може відводити душу на всю губу. Тоді план має стати доконаним фактом і для Європи, і для світу.

Наміри виконавців Плану Утеплення Москви нагадують наміри небіжчика ҐКЧП. Тільки й того, що у виконавців плану руки не тремтять. Але це не змінить остаточного результату: він буде такий, як і в ҐКЧП, бо, як казав чеський геретик Іван Гус, «Правда побідить!»

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

Зберігаємо правопис автора.

ПРОДОВЖЕННЯ ТЕМИ

ЗІ СЛЬОЗАМИ НА ОЧАХ...

(Закінчення. Поч. у № 15)

Причин перемог і поразок було багато. Ось свідчення колишнього секретаря ЦК КПРС, учасника боїв під Ленінґрадом 81-річного М. Яковлєва: «И каких-либо похвал Сталину вы от меня не дождетесь. Пусть люди что хотят, то и говорят. Это же надо, не уставая, лично подписать 366 списков на расстрел 44 440 человек во время репрессий в 1937–1938 годах! Это же документ. И я хочу сказать людям, которые сейчас на митингах и разных сборищах таскают портреты Сталина: это вы держитесь не за древко, а за кость... ноги расстрелянного Сталиным человека». І далі: «По официальным данным, число погибших – 27 миллионов. Должен признаться, и бывший министр обороны СССР Дмитрий Язов не будет отрицать, что когда готовил доклад к очередному Дню Победы, то решил уже в новых условиях перестройки еще раз уточнить наши потери в войне. Министр начальство уважал. И когда его спрашивали о чем-либо, Язов всегда говорил правду. В первый раз он «озвучил» 19 миллионов погибших. Это было гораздо больше, чем сообщалось ранее (около 10 миллионов). Я же попросил Язова еще раз проверить и пересчитать. Давайте, мол, наконец скажем правду. И Язов назвал новые цифры – 27 миллионов. Я и этой цифре не верю. Не сомневаюсь, на самом деле – более 30 миллионов. Это горькая правда победы».

Ціну перемоги назвав інший науковець – професор Борис Соколов – 43,3 мільйона. Від цього стає моторошно...

Цей же номер «Аргументов и фактов» повідомляє: «Точных данных о наших военнопленных в годы войны нет до сих пор. Германское командование указывало цифру в 5 270 000 человек...»

Деякі учасники так званої Великої Вітчизняної Війни розповідали мені, що після капітуляції Німеччини там були масові ґвалтування німецьких жінок радянськими військовиками – «визволителями» (як відомо, німці не згадують про 1,5 мільйона «російських дітей», що народилися від «визволителів», грабунки, які здійснювалися військовими, мародерство (обікрали Дрезденську картинну галерею і т. д.).

Той же М. Яковлєв засвідчував далі: «Идеология войны, включая тактику и стратегию, не подразумевала милосердия. Нам всегда надо было что-то взять первыми и обязательно к какой-нибудь дате. (Потери берлинской операции с 16.04 по 08.05 1945 года составили 361 367 солдат. Только на Зееловских высотах погибло 33 000 наших солдат, 5000 поляков). Мы гнались за тем, чтобы первыми в Берлин не вошли американцы. Вот и завалили дорогу к Берлину сотнями тысяч трупов. Особенно в последние три недели войны. Брали числом, а не умением».

І нарешті – яка ганьба! – документи німецьких архівів неспростовно доводять: у роки Другої світової війни з усіх народів СРСР у всіх збройних силах Третього рейху найбільше було саме росіян – 310 000 осіб. У Дивізії «Галичина» було 18 тисяч осіб, а в батальйонах «Нахтіґаль» і «Роланд» – по 320 осіб. Отже, враховуючи всі зазначені цифри, українці можуть почекати з каяттям, пропустивши вперед «старшого брата»...

Сиволом Перемоги є прапор над Рейхстагом. Але це знову московська пропаґанда. Компартійний Аґітпром, на догоду Сталіну, оголосив героями росіянина Михайла Єгорова та грузина Мелетона Кантарія, які підняли прапор на дах лише на добу пізніше.

Водрузив же прапор Перемоги українець – лейтенант Олексій Берест, якому на честь 60-річчя перемоги Президент України Віктор Ющенко присвоїв звання Героя України. Справедливість нарешті взяла гору!

І ще коротко про утаємничену тему. «За время войны только военными трибуналами было осуждено 994 000 советских военнослужащих, из них свыше 157 000 – приговоренных к расстрелу, то есть практически пятнадцать дивизий были уничтожены сталинской властью». Чому правосуддя не притягує вбивць до кари? Чому не караються бійці «заградительных отрядов», «Смерш» за те, що кидали колишніх учасників українського руху опору у тюрми і сталінські табори в Сибіру?..

На закінчення цієї розповіді подаємо цікаві факти з книги російського письменника В. Астафєва «Сначала снаряды, а потом – люди»: «Всю ответственность за внезапность нападения Гитлера на нашу страну и первоначальные результаты мы возлагаем на Сталина, ибо он стоял во главе государства, хотя к этому имеют прямое отношение и С. К. Тимошенко – как нарком обороны, и Г. К. Жуков – как начальник генерального штаба». «Мы все говорим, немцы такие, немцы сякие. А у немцев на передовой женщин не было, детей тоже. А самое главное – они всю войну давали отпуска солдатам. Десять дней на передовой – и все – больше нервная система не выдерживает, нужно отпускать его, чтобы очухался. И немцы это понимали. Уж как трудно им было в сорок четвертом, отступали, а все равно давали отпуск солдатам...» «...У немцев в окопах на передовой было постельное белье. Ведь наша классика, можно сказать: боец, прикорнувший на дне залитого окопа, шинелишка, воротничок поднят, руки в рукава. Все одеяла мы брали у них. А у нас и в запасном полку – в запасном, не на передовой, – на голых досках спали. И не от бедности. Просто за людей не считали, не привыкли считать. Сгоняли, как скот, гнали, как скот, и держали, как скот... Большевики просто так с нас не слезут».

А відомий політик Левко Лук'яненко у своїй книзі додає до цього: «А нині комуністи знову рвуться до влади, в можливій новій комуністичній імперії, яка може принести українському народу лише нові страждання.

Комуністи вилили багато бруду і ще виливають на ОУН–УПА, Дивізію «Галичина», на криштально чистого Провідника ОУН Степана Бандеру.

З відкритого листа
Братства ОУН–УПА
Президентові України
з приводу закликів
до примирення вояків
ОУН–УПА
з ветеранами Радянської армії
до 60-річчя Перемоги

Вельмишановний
пане Президенте!

«Пережита історія – стає шляхом до свободи», – казав великий папа Іван Павло II.

Але історія справжня, без фальші з жодного її періоду. Ми, ветерани ОУН–УПА, люди похилого віку, які з гідністю прожили відміряні нам роки. За спиною – збройна боротьба за волю України, камери смерті, тюрми і табори. Як казав Т. Шевченко про свою долю: «Ми не лукавили з тобою, ми чесно йшли, у нас нема зерна неправди за собою».

Скажіть, будь ласка, з ким ми маємо примиритись? Із ветеранами совєтської армії? Але ж ми не воювали з ними. УПА створена 14 жовтня 1942 року для боротьби з німецькими окупантами, і ніхто не знав тоді, чия буде перемога, коли ґітлерівські дивізії рвалися на Сталінґрад.

На Нюрнберзькому процесі 1945–1946 років, коли совєтська офіційна делеґація на чолі з прокурором Руденком домагалася притягти до судової відповідальності керівників ОУН–УПА, американський суддя Лоуренс усі її звинувачення відкинув як безпідставні, зіславшись на десятки незаперечних документів, які спростували співпрацю українського руху опору з німцями. Таке рішення виніс міжнародний суд.

А 24 січня 1945 року Європейська конференція комбантанів, яка визнана Радою Європи з дорадчим голосом, прийняла Всеукраїнське братство вояків ОУН–УПА у свої члени.

Отже, Європа і світ давно визнали УПА воюючою стороною в Другій світовій війні...

Геннадій БУРНАШОВ,
історик і філолог, український письменник-публіцист

ДО ПЕРВНІВ: ВІДКРИТТЯ

ТЕРНОШОРСЬКА ЛАДА, або ПАТРІОТИЗМ ПО-КРОМАНЬЙОНСЬКИ

ЗВІДКИ МИ, УКРАЇНЦІ, КИМ БУЛИ Й КУДИ ПРЯМУЄМО

У Карпатах знайдена гігантська статуя Великої Матері – богині Лади. Вона виступила першозразком для великої кількості однотипних фігурок (понад 10 тисяч), рознесених білою расою на безкраї простори від Атлантики до Забайкалля. Терношорська Лада започаткувала традицію формування захисного егрегору Неньки України.

Україна – це назва виокремленої території (краю), де протягом 40 тисячоліть проживає людська спільнота, вкорінена в цю землю. Відповідно, всі етноси, що народилися на цій землі, є українськими. Зокрема, українськими є етноси, що тут народилися після великого потопу в 55 ст. до н. е.

Кожен із цих українських етносів мав свій етнонім, серед яких найвідомішими є арії, самари, пелазги, галли-кіммери, сколоти, сармати, анти, руси, козаки. Всі вони пов'язані між собою як дід, батько, син, онук, правнук, тобто належать до того ж самого роду.

Ці етноси створювали українські держави: Арту-Артанію, Кіммерію, Скіфію, Сарматію, Антський союз, Русь, Козацьку державу. Ця післяпотопна епоха називається арійською або гіперборійською. Як відомо, матеріальними артефактами перших трьох тисячоліть арійської України (55–25 ст. до н. е.) є трипільська археологічна культура.

Україну доарійської епохи (40–6 тис. до н. е.) називали Борією (тобто «сильною», «сонячною», «ярою») або «Землею вепра». Згідно з даними антропології, саме тут приблизно у 25 тисячолітті до н. е. остаточно сформувалась біла раса (раса європейських кроманьйонців, борійців), тобто витворився людський підвид, добре пристосований до природно-кліматичних умов свого проживання.

Після циркумпонтійської катастрофи (великого потопу) у 55 ст. до н. е. долини над Понтійським озером були затоплені солоними водами Середземного моря. Цю територію Борії, що опинилася під водою, згодом назвали «Старою землею», давньою мовою – «Альт лан», в сучасній вимові «Атлантида». З цього часу почалось українське літочислення, яке в 1714 р. відмінив Петро І, тобто по древньо-українському календарі маємо 7518 рік!!!

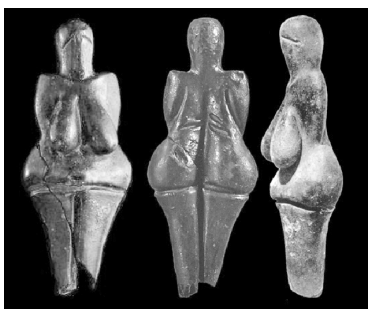
Нагадаємо, що в ті часи майже вся Західна Європа, окрім південних реґіонів, була вкрита льодовиком, а Чорного моря ще не існувало – на його місці було вдвічі менше прісноводне Понтійське озеро, довели американські вчені. На північ від нього були зручні для проживання території, які й стали расотворчим казаном білої раси. На сьогодні тут відомо понад 800 стоянок борійців (кроманьйонців), незрівнянно більше поховано під водами Чорного та Азовського морів.

УКРАЇНА – ЛІТОПИСНА ОУКРАЇНА

На функцію родової колиски вказує й сама назва «Україна» (літописна Оукраїна), яка буквально означає «країна-зародок» або «країна-початок» (оу – зародок, сім'я, насіння, початок, яйце, «країна» – великий край, територія). Україна займає перше місце у світі за кількістю кам'яних знарядь на одиницю території, що вказує на її роль технологічного локомотива кам'яної доби.

Після вдалого пристосування популяції до навколишнього середовища в більшості випадків починається її стрімке зростання та поширення на нові землі. І справді, у 25–15 тисячоліттях до н. е. ми зустрічаємо борійців-кроманьйонців повсюдно від Піренеїв до Камчатки і від льодовиків на Півночі до південних околиць Африки. Водночас, тобто починаючи з 25 тисячоліття до н. е., популяція неандертальців у Європі різко скорочується і до 20 тисячоліття до н. е. повністю зникає. На думку дослідників, головною причиною стали війни між неандертальцями і борійцями-кроманьйонцями. Простіше кажучи, борійці рішуче ліквідували еволюційного конкурента.

Про розселення білої раси з єдиного первинного центру свідчать також витвори мистецтва. Печерний живопис і скульптури цього періоду, незважаючи на величезні відстані, творилися за однаковими канонами і неначе несуть на собі відбиток руки одного майстра, однієї первинної школи. Серед артефактів білої раси особливий інтерес викликають однотипні статуетки вагітних жінок зі стандартною висотою 10–11 см, поширені на просторах від Атлантики до Забайкалля. До нашого часу виявлено понад 60 палеолітичних «венер». Серед найвідоміших і найвиразніших:

«Вестоницька Венера» (Моравія, східна Чехія, 29–25 тис. до н. е.) з кераміки заввишки 11,1 см,

«Венера з Віллендорфа» (Австрія, 24–22 тис. до н. е., виготовлена з немісцевого вапняка, тобто принесена з іншого місця) заввишки 11,1 см,

«Моравська Венера» (Моравани-над-Вагом, Словаччина, 23 тис. до н. е.) з кістки мамонта заввишки без відколотої голови 7,6 см, тобто первинна висота фігурки становила 10,5–11 см.

Найбільше здивування викликає іконографічна стабільність цих творів, розділених тисячами кілометрів і тисячами років. Статуетки палеолітичних «венер» дивовижно споріднені між собою, виконані за єдиним сакральним каноном. У всіх висота голови становить приблизно п'яту частину висоти фігурки. Всі вони зображені з ледь окресленими руками (особливо нижче ліктів), їхні обличчя без носа, рота, брів, очей, натомість з демонстративно багатими формами масивних грудей, живота і таза.

Характерно, що чим більше відхилення від канонічної форми, тим більше відхилення від стандартного розміру 10,5 см.

Як і слід було очікувати, канонічні статуетки Великої Матері зосереджені в реґіоні від Моравії до Придесення. Натомість найбільші відхилення від канону очікувано спостерігаються на цивілізаційній периферії – територіях Франції, Іспанії, Німеччини, Сибіру.

Який сенс несли ці жіночі фігурки? Скажемо відразу, що це не зображення людини. По-перше, всі палеолітичні фігурки лише жіночі, чоловічих просто не існує. Якби йшлося про зображення людини, то обов'язково був би чоловік – батько, захисник, годувальник. По-друге, канонічні «венери» на мають індивідуальних рис обличчя, зате у них демонстративно підкреслені ознаки плодючості (вагітний живіт) й щедрості (великі груди, наповнені молоком).

Все це дозволяє зробити попередній висновок, що фігурки зображають Матір Землі богиню Ладу – уособлення щедрої і життєдайної матінки-природи. На щедрість вказують наповнені молоком груди, на життєдайність – дітородні органи й живіт, вагітний новим життям. Йдеться про жіночий принцип буття, що дає лад нашому фізичному, матеріальному світу. Богиня Лада наповнює його щедрістю і любов'ю. Вона дає все, що потрібне людині для життя, а якщо людина вмирає, то Лада відроджує її в новому тілі. Тому статуетки Лади – Великої Матері – були магічними талісманами. На думку багатьох дослідників, їх носили як обереги і як засоби енерґетичного єднання з невичерпним багатством нашого земного світу.

Доповненням до жіночого начала, яке оберігає і впорядковує, є творче, атакуюче чоловіче начало. Його носієм є божественний Творець Всесвіту – Сварог, який запліднює земну матерію творчим духом. Але він невидимий, а тому в ті часи ніколи не зображався у вигляді чоловіка.

Все сказане вище свідчить про те, що наші предки вже в доарійський період (тобто від 40 до 6 тисячоліття до н. е.) володіли цілісним світоглядом, згідно з яким наш земний світ є наслідком гармонійного поєднання божественного і матеріального начал, атакуючого й оберігаючого, чоловічого й жіночого принципу – Сварога та Лади. Так само людина вважалась божественно-земною істотою, втіленою божественною сутністю. Тому вона повинна прагнути до пізнання небесного й земного, невидимого й видимого, поринати у глибини духу й твердо стояти на землі, бути її дбайливим та відповідальним господарем. Такий світогляд можна означити як «практична духовність».

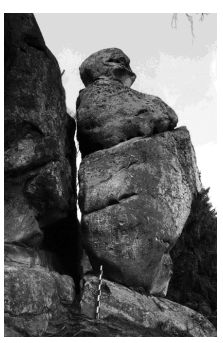
Зауважимо, що богиня Лада не має жодного відношення до марксистського міфу про «матріархат», тобто домінуючу роль жінки в первісних суспільствах. Гіпотеза про матріархат, висловлена в середині XIX ст., незабаром була спростована даними археології та антропології. Вона суперечить як самій природі людини, так і здоровому глузду. Проте цей міф донині активно просувається ліберально-атеїстичною пропаґандою з метою спотворення уявлень про світогляд наших предків, руйнування суспільства через внесення дисгармонії між чоловіком і жінкою.

НАЯВНІСТЬ ПЕРВИННОГО ОРИҐІНАЛУ

Наявність на величезних просторах Євразії однотипних фігурок, виконаних за єдиним каноном, безперечно вказує на наявність ПЕРВИННОГО ОРИҐІНАЛУ як зразка для наслідування. Очевидно, що виникнення цього зразка припадає на час формування білої раси ще перед її розселенням, коли перший етнос білої раси проживав компактно, а його члени перебували в тісній культурній взаємодії. Пізніше, залишивши свою родову колиску і пройшовши десятки тисяч кілометрів, біла людина пронесла з собою дбайливо збережений первинний канон.

Що ж це за ПЕРШОЗРАЗОК? Логічно припустити, що він мав би чимось дуже вразити уяву первісної людини, щоб спонукати її протягом тисячоліть відтворювати одного разу побачену форму. Відомо, що найбільш вражаючий ефект досягається гігантськими масштабами. Згадайте величезну статую Сфінкса, яка стала зразком для створення великої кількості зменшених копій, зокрема, в ролі сувенірів.

Отже, треба шукати гігантський першообраз. Точніше, його вже знайшли – в Карпатах. Це територія Терношорського скельного святилища, що розташоване поблизу присілка Безульки села Снідавка Косівського району Івано-Франківської області. Його описав директор Інституту історії і політології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, доктор історичних наук, професор Микола Кугутяк у монографії «Терношорське скельне святилище в Карпатах» (Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2007) та письменник, професор цього ж університету Степан Пушик.

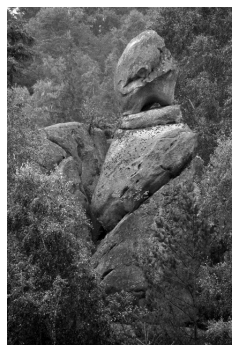

Терношорська Лада. Вид з південної сторони. Фото з книги Миколи Кугутяка «Терношорське скельне святилище в Карпатах»

ГЕОМЕТРІЯ І СИМЕТРІЯ

Кам'яний образ богині Лади заввишки 10,4 м, з них 2,4 м (23 відсотки) становить голова. Статуя виконана лаконічно, розмашисто, впевненою рукою майстра. Вона зображає вагітну жінку в точній відповідності до описаного вище канону Великої Матері, тому у фігури немає обличчя, зате чітко окреслені груди, спина та права рука, розташована між грудьми і животом. Статуя зроблена з розрахунку, що на неї дивитимуться знизу. Загальна її вага сягає 100 тонн.

Скоріше всього, фігура була витесана на місці зі скельного масиву. За таким принципом діють і сучасні скульптори, максимально використовуючи природні особливості каменя. Натомість голова статуї вагою 8 тонн зроблена з іншого каменя і встановлена на трьох витесаних ніжках-опорах.

Терношорська Лада. Вид з сусідньої гори (з іншого боку). Фото SD.ORG.UA

Навіщо було потрібно здійснювати таку надзвичайно складну будівельну операцію, чи не простіше було витесати суцільну статую? Схоже на те, що висоти необробленого каменя було недостатньо для відповідності статуї певній обов'язковій сакральній нумерології. Тому вершину скелі стесали, а на неї поставили голову заввишки 2,4 м, отримавши в сумі 10,4 метри.

Що ж такого сакрального може бути у цій висоті? Все просто: 10,4 метри – це 21 лікоть. Число 21 – це потрійна сімка. 7 символізує лад, гармонію: сім нот музичної гами, сім кольорів райдуги, сім енерґетичних центрів людини, сім днів тижня. Відповідно, потрійна сімка символізує повноту гармонії, завершеність і досконалість. Богиня Лада була уособленням божественної гармонії, тому було принципово важливим, щоб її зріст вимірювався числом 21.

Якщо 10,4 м розділити на 21 лікоть, то отримаємо розмір «борійського ліктя», що дорівнює майже 50 см. Це свідчить про те, що зріст будівельників становив близько 190 см. І справді, згідно з даними антропології борійці-кроманьйонці були високими на зріст. Так само високорослими були й їхні нащадки. Наприклад, у похованні висоцької культури XIII–XII ст. до н. е. біля села Жукова Бережанського району Тернопільської області львівські археологи знайшли скелети чоловіків, які мали ідеальну атлетичну будову тіла і зріст від 180 до 205 см. За даними українського антрополога Хведора Вовка, найвищими з українців є гуцули, на родовій території яких і

(Чит. 4 стор.)

ДО ПЕРВНІВ: ВІДКРИТТЯ

ТЕРНОШОРСЬКА ЛАДА, або ПАТРІОТИЗМ ПО-КРОМАНЬЙОНСЬКИ

ЗВІДКИ МИ, УКРАЇНЦІ, КИМ БУЛИ Й КУДИ ПРЯМУЄМО

(Закінчення. Поч. на 3 стор.)

знаходиться Терношорське святилище (див.: Хведір Вовк. Студії з української етнографії та антропології. – Київ, 1995).

Отже, Велику Матір білої раси, богиню Ладу – уособлення ладу й гармонії – зобразили у вигляді мегалітичної скульптури заввишки 21 лікоть (10,4 м), що мало символізувати повноту ладу-гармонії. **Зменшені канонічні копії богині Лади мають середню висоту 10,5 см, тобто вони зроблені у масштабі рівно 1 до 100.** Чим ближче до Терношор, тим точніше дотримання канонічної форми Великої Матері. Все це дозволяє значною мірою реконструювати світогляд борійців і зрозуміти, навіщо стільки зусиль докладалося для спорудження центральної статуї та її стократно зменшених копій.

Розвиток будь-якої популяції – від мікробів до людей – відбувається лише за наявності когерентного («зв'язуючого», «зчеплюючого») поля, яке надає популяції цілісності й життєспроможності. Це поле ще називають біополем. Руйнування когерентного поля призводить до руйнування популяції. На цьому, до речі, ґрунтується біорезонансна терапія, коли знищення популяції мікроорганізмів досягається «погашенням» їхнього колективного біополя.

У людських спільнот когерентне поле називається егрегором («енерґером»). Це своєрідний психоенерґетичний банк, що наснажується думками та емоціями людей. Потужність егрегора досягається завдяки єдності мови і єдності світогляду. Чим більше людей живлять егрегор, тим він сильніший, а чим сильніший егрегор, тим життєспроможніша включена до нього спільнота. Це подібно до кредитної спілки: чим більший її грошовий фонд, тим більші суми вона може надавати своїм членам.

Доки біла раса проживала компактно на території Борії (України допотопних часів), доти вона була енерґетично й культурно єдиною – про це свідчить однорідність витворів мистецтва і знарядь праці. Проте після демографічного вибуху (приблизно 25 тис. до н. е.) і масового розселення на навколишні простори стало зрозуміло, що ця єдність може бути втрачена. Потрібно було зберегти психоенерґетичну цілісність родів білої раси наперекір колосальним відстаням, що їх розділяли.

Очевидно, що головним об'єднавчим чинником була сила рідної землі, на якій минуло щасливе дитинство борійців. Це природно, адже земля дитинства й батьківська хата завжди сприймаються як земний рай. Людей завжди тягне до їхньої дитячої колиски – краю-де-все-почалося. Для білої раси такою країною-початком, країною-зародком й була земля Борії (нагадаємо, що слово «Оукраїна» означає «країна-початок», «країна-зародок»).

Для уособлення Неньки України в гористій частині борійського расотворчого казана спорудили мегалітичну статую богині Лади – Великої Матері, Неньки України. Її священний образ вражав уяву й назавжди залишав у пам'яті очевидців незнищенний відбиток. Терношорська Лада стала стрижнем, на якому тримався егрегор білої раси. Можна сказати, що ця статуя заввишки 21 борійський лікоть стала неначе чарівним приймачем-передавачем психічної енерґії любові та вдячності дітей Оу-країни, її психоенерґетичним центром.

ПОДІБНЕ ПРИТЯГУЄТЬСЯ ДО ПОДІБНОГО

Для підтримання зв'язку з цією непорушною енерґетичною віссю борійці почали масово виготовляти статуетки Великої Матері. Знаючи, що подібне притягується до подібного, вони намагалися їх зробити максимально схожими на первообраз. Тому моделі Терношорської Лади виготовляли зменшеними рівно у 100 разів з максимальним збереженням усіх пропорцій. Це пояснює, чому найбільш канонічними є ті статуетки, які територіально найближчі до духовного полюсу білої раси: чим більше люди віддалялися від Оу-країни в просторі і часі, тим важче було зберегти іконографічний канон. Завдяки подібності між Терношорською Ладою та її зменшеними моделями підтримувалося когерентне поле білої раси, її духовна та енерґетична єдність, що надавала сили та життєспроможності всьому расовому біосоціальному організму.

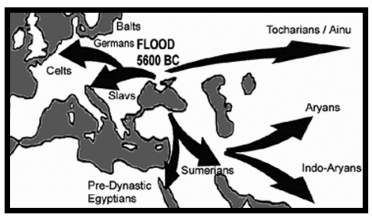
Запропонований директором інституту метафізичних досліджень І. Каганцем підхід дозволяє пояснити, чому Неньку Україну борійці уявляли в образі нескінченно щедрої і плодючої матері. Тому, що вони жили за рахунок вже існуючої щедрості природи, адже займалися збиральництвом і полюванням. Вони вели присвоюючий тип господарства, не займаючись його відтворенням. Тому психологічно борійці орієнтувалися не на творення нового, а на засвоєння існуючих нормативних знань, їх збереження і точне застосування.

Це вже пізніше, а саме з середини 6 тисячоліття до н. е. арії здійснили неолітичну революцію і залили планету світлом творчості. Відтворююче господарство ГіперБорії («Вищої Борії») з його землеробством і тваринництвом було революцією творчості. Трипільська цивілізація – це суцільний гімн нестримній творчості арійської людини. Відповідно, образ Неньки України суттєво змінився. Дитячі уявлення борійців про щедру матір, яка дає все готове, залишилися в минулому. Натомість батьківщина почала сприйматися в образі молодиці, яка потребує любові, захисту і творчого запліднення. Тому трипільські берегині – це вже не вагітні матері з щедро наповненими молоком грудьми, а наснажені здоров'ям, красою і плодючістю дівиці з широкими стегнами, тонкими таліями і ще маленькими грудьми.

Гіперборійська Лада – Ненька Україна трипільської доби (трипільська археологічна культура, початок V тис. до н. е., пос. Бернове-Лука Чернівецької обл.)

Як бачимо, образ Неньки України змінився, але залишилась практика підтримання цілісності й сонячної енерґетики українського когерентного поля. Сім тисячоліть тому Україна народила арійську расу, яка, подібно до її попередниці борійської раси, пережила демографічний вибух і опанувала весь світ. Для збереження зв'язку з егрегором Неньки України арії масово виготовляли статуетки й тримали їх при собі як сакральний оберіг і психоенерґетичний комунікатор.

Розселення арійської раси. Карта з книги Артура Кемпа «Марш титанів. Історія білої раси» (March of the Titans. A History of the White Race – USA, Ostara Publications 1999, 2001)

УКРАЇНА НАРОДЖУЄ НОВУ РАСУ

Сьогодні Україна народжує нову расу – спадкоємицю традиції сонячної Борії та арійської Гіперборії. В сучасних уявлення Ненька Україна – це Богородиця: свята матір, що породжує синів Божих. Тому для підтримання цілісності українського егрегора нині використовуються численні статуї та зображення Богородиці,

Богородиця Марія в позі Покрови. Статуя в селі Пилатківці Борщівського району Тернопільської області. Фото SD.ORG.UA

Берегині, Покрови, Діви Марії: «діва» – значить вічно юна, молода, здорова і весела, «Марія» – значить «яра, сонячна, арійка». Корінь -мар- – це пом'якшена форма кореня -ар-, подібно як замість «армата» українці кажуть «гармата», замість «алебарда» – «галябарда», а замість «арило» (дух сонця) кажуть «ярило». Подібним чином перший, ярий, місяць весни має давню назву «марець», а бог сонячної енерґії Аріас (Арес) також називався Марс.

Призначенням чоловічого начала є атака, експансія, захоплення нових просторів. Призначенням жіночого начала є оборона, захист, впорядкування, збереження. Тому Ненька Україна, як уособлення жіночого начала, надає захист своїм дітям, виконує функцію хоронительки, берегині, покровительки – Покрови.

Покрова Богородиця Унсовська – егрегор України, що захищає своїх дітей

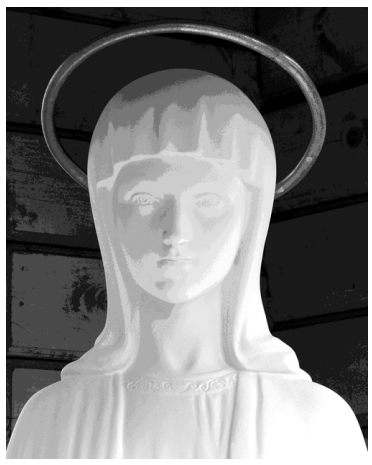
Головними чинниками «напомповування» захисного егрегора України і всієї білої раси є наповнення життєвого простору зображеннями Богородиці (статуї, картини, іконки, образки, амулети), славлення України молитвами, воїнське служіння великому жіночому началу. Славлячи і захищаючи велике жіноче начало, воїни наснажують український егрегор і, відповідно, отримують від нього чимраз потужніший захист.

Арійська Богородиця в каплиці поблизу міста Яремче. Фото SD.ORG.UA

Особливу силу для наповнення егрегора має піднесена колективна молитва. Для її синхронного виконання найкраще підходить пісня (тільки зареєстровано понад 250 тисяч українських пісень, ще більше невраховано), адже вона задає ритм, відчуття гармонії та краси. Ритмічне виконання славлень Великій Матері було започатковано ще в кроманьйонській Борії – згадайте набір музичних інструментів 20-тисячолітньої давності з Мізина.

В арійський (гіперборійський) період пісенна культура досягла небачених висот. Славлення Неньці Україні лунали майже безперервно, найдавніші з них збереглися в Ріквіді (Рігведі) – назва походить від коренів -рік- – «ректи, говорити, промовляти» і -віда- – «відання, знання»). Від первісних славнів (духовних гімнів) походить вся українська пісенна народна культура, яка, як відомо, є найбагатшою в світі. Незрівнянно вища музична розвиненість українців у порівнянні з іншими народами безпомилково вказує на планетарний духовний центр, з якого почалася світова цивілізація.

Образ сучасної Неньки України, Покрови, Богородиці – святої Матері, що народила Сина Божого – реалізованих українців. «Щасливі миротворці, бо вони синами Божими стануть», – казав Ісус Христос. «Миротворець» – це інтеґральний психотип українського геосоціального організму

Сила, щастя, добробут, життєспроможність України та українців визначаються потужністю їхнього егрегора. В сучасних умовах кожен бажаючий може швидко переконатися в цій істині на особистому досвіді. Річ у тім, що найефективнішим способом «напомповування» українського егрегора є молитва до Господа Бога та Богородиці.

Отже, ми, українці, повинні гордитися своєю славною нацією, яка явилась расотворчим котлом білої раси, а Галичина, очевидно, була одним із центрів расотворення. Успішний розвиток сучасної України потребує наснаження її егрегора енерґією позитивних думок і радісних емоцій.

Євген РОМАНИШИН,
заступник голови ОО ВУТ «Просвіта», заслужений лікар України (за матеріалами інформаційного видання «Народний оглядач»)

ПОТРЕБА ЧАСУ

«ПРОСВІТА» РОЗШИРЮЄ ВПЛИВ

Травневі свята додали громадянам кілька зайвих днів перепочинку. А для Івано-Франківської «Просвіти» вихідні – це нагода для спілкування з мешканцями сіл і підтримки сільських просвітянських осередків.

У неділю, другого травня, просвітяни приїхали в село Похівка, що в Богородчанському районі. Село невелике, але має гарний, ошатний будинок культури. Там же, на другому поверсі – сільрада. Приймав гостей сільський голова пан Мирослав Аннюк. Він щиро радів нагоді показати жителям села цікавий виступ народного аматорського вокального ансамблю «Квіти ромену» (художній керівник – Орест Турок). Хоч село недалеко від обласного центру, артисти приїжджають сюди нечасто. Більшість сільської інтеліґенції доїжджають для праці з обласного центру, тому й дієвого просвітянського осередку немає, а треба.

Ситуація в Україні складна, не просто сільському жителеві розібратись у політиці й зорієнтуватись у навалі різної інформації, яка переповнена невтішними для українців новинами. Знову є підстави турбуватись про долю української мови, культури, хвилюватись про майбутнє нашої молоді.

На диво, молоді, школярів у сільському клубі зібралось достатньо. Були й сивочолі селяни, які прийшли, незважаючи на втому після весняної праці, бо пам'ятали «Просвіту» своєї молодості й чули про цю історичну національну організацію від батьків.

Від обласної просвітянської організації перед селянами виступив член правління, відомий публіцист і ветеран просвітянського руху Володимир Ференц. Ситуація в державі невтішна, і треба вкотре в українській громаді шукати ту силу, яка зможе дати гідну відсіч численним загрозам українській самобутності й перешкодам розвитку національної основи держави. Такою силою-організацією традиційно була і є «Просвіта». Маючи всеукраїнську мережу осередків і поширюючи вплив у кожному селі та місті, ця українська організація зможе не тільки дати відсіч антиукраїнським силам – вона, як і колись, повинна знаходити в народі й просувати молодих національних лідерів до вершин вищої політики, влади, президентства.

У XX столітті всі визвольні змагання українців зродились на ґрунті «Просвіти», і справжня молода сучасна політика теж повинна мати опорою цю потужну громадську силу. Дехто скаже, що «Просвіта» ще не є такою сильною, як нам би цього хотілось. «Просвіта» – це ми, українці, і, працюючи в цій організації, допомагаємо собі, дбаємо про майбутнє наших дітей. Обласна організація має твердий намір дійти до кожного села, й очікує руху назустріч, бо українці в цей непростий час повинні мати єдину надполітичну організацію для самопорятунку і творення української України.

Люди зачудовано слухали мелодійні українські пісні у виконанні просвітянського жіночого ансамблю «Квіти ромену». Ніщо так не об'єднує українців, як хоровий спів, гарна народна пісня, що підносить душу й дає віру в добре. Навіть якщо до роботи в просвітянському осередку зголоситься десяток селян, це буде черговою ланкою великої мережі організованого українства. Ця мережа ще не настільки сильна, як би нам хотілось, але ми її збудуємо, змусимо по-сучасному працювати для нації, для кожного з нас.

В розмовах із сільським головою ми переконались у тому, що розумні й активні молоді люди для роботи в «Просвіті» знайдуться в кожному селі. Якби таким групам дати невелике фінансове забезпечення, щоб працювати в мережі Інтернет, здійснювати моніторинґову та пропаґандистську діяльність на сучасному рівні, люди перестали б зневірятись. «Просвіта» для того й існує, щоб українці не проспали свою долю, слухаючи гарні слова політиків, щоб розуміли українське життя й чинили правильно, з вірою здобували свій український світ і гідно обирали владу держави.

Ми багато про що поговорили з сільським головою паном Мирославом і зрозуміли, що просвітянський центр громадського життя в селі конче потрібен. Немає іншого способу самопорятунку нації як поширення впливу «Просвіти», спілкування з людьми, щоб вони не залишались на поталу телебаченню, а читали дійсно українські газети, вчились аналізувати події в державі й відчували причетність до великої української сили, ніколи не втрачали віру, бо віра перемагає все.

Федір ЛІСТОВСЬКИЙ

ПОСТАТІ

ВАСИЛЬ СТЕФАНИК І НАРОДНІ ВЧИТЕЛІ

На основі архівних джерел, публікацій 30-х років, спогадів вдалося встановити, що Василь Стефаник не лише творив, захищав селянство від кривди, а й підтримував дружні стосунки і співпрацював на ниві просвіти з учителями.

У 1905 р. В. Стефаник і його товариш ще з Коломийської гімназії, директор школи у Вовчківцях, фольклорист і громадсько-культурний діяч Василь Равлюк (1872–1955) заснували у Снятині окружний відділ товариства «Взаємна поміч галицьких і буковинських учителів і учительок» («Взаємна поміч учителів» – ВПУ), а в 1909 – філію Товариства «Просвіта». Головою цих товариств був В. Равлюк, а В. Стефаник – членом відділу і заступником голови філії «Просвіти» (1912).

Коли В. Стефаника обрали послом до австрійського парламенту (1908), він скаржився В. Равлюкові на те, що його «заставляють робити політику, а нарід темний, і ніхто над його освітою не працює», і просив Равлюка, щоб він з учительством узявся до цієї роботи. В. Равлюк домовився зі Стефаником, що буде залучати учителів до культурно-освітньої роботи, а письменник як посол буде їх обороняти від переслідування австрійською владою.

Досить швидко товариство «ВПУ» згуртувало свідоме українське вчительство в одну громаду й надавало своїм членам як матеріальну, так і моральну допомогу.

В. Равлюк як голова згаданих товариств разом із В. Стефаником залучають до культурно-освітньої роботи вчителів, засновують по селах читальні, кооперативи, позичкові каси.

Так, у Русові в 1909 р. діяльність читальні «Просвіта» відновив Михайло Вахнюк (1888–1976), який учителював на Гуцульщині і був обраний при сприянні В. Стефаника від української соціалістичної радикальної партії послом до польського сейму (1930–1935).

На загальних зборах філії «Просвіти» у Снятині 8 грудня 1912 р. на пропозицію В. Стефаника головою знову обрали В. Равлюка, а секретарем – Антона Онищука (1883–1937), який в 1908–1914 рр. учителював у с. Карлів, а згодом став відомим етнографом і музеєзнавцем. З 1920 р. він працював у Києві. А. Онищук став жертвою сталінських репресій.

На зборах філії «Просвіти» 9 березня 1913 р. в Снятині, де були присутні 15 учителів, В. Стефаник у своїй палкій промові заохочував їх «щиро виконувати припоручення», бо «справа народної освіти, то справа нашого життя». Тоді письменник був обраний від Снятинщини делеґатом на загальні збори «Просвіти» у Львові.

В. Стефаник як член ювілейного комітету з відзначення 100-річчя від дня народження Т. Шевченка виступав з палкими промовами на відкритті Шевченківських символічних пам'ятників-могил у селах Вовчківці, Балинці та Микулинці.

Учителі І. Голубович, А. Онищук теж виступали по селах з доповідями про творчість Шевченка. Нам вдалося віднайти текст такої доповіді, виголошеної І. Голубовичем у Карлові 4 червня 1922 р.

В. Стефаник зі згаданими вчителями брав також участь у відзначенні 100-річчя з дня народження М. Шашкевича, 50-річчя з дня смерті Т. Шевченка (1911), 40-річчя літературної праці І. Франка (1913) та ювілею засновника «Січі» К. Трильовського (13 серпня 1913 р.).

В роки Першої світової війни В. Стефаник перебував у Відні й допомагав багатьом учителям, які опинилися в Західній Австрії. Учитель Богдан Заклинський писав В. Гнатюку 19 вересня 1916 р. про Стефаника, що він –«одинокий посол, що щиро зайнявся нашими переселенцями та старається поправити їх гірку долю».

Розшукані нами листи В. Стефаника за 1916–1917 рр. до родичів Гриця Стефаника та Івана Стефаника (1896–1982), які перебували тоді в австрійській армії, засвідчують, що письменник рятував багатьох людей з біди, допомагав порадами і матеріально. А. Онищукові Стефаник допоміг в 1918 р. отримати з армії відпустку й повернутися на Снятинщину.

Після захоплення Польщею Західної України розпочалося переслідування вчителів. 29 жовтня 1920 р. заарештували В. Равлюка. Але В. Стефаник домігся його звільнення. Однак В. Равлюк і надалі не хотів визнавати окупаційної влади, за що у листопаді 1921 р. його звільнили з роботи й виселили зі шкільного приміщення.

Інших учителів – друзів Стефаника Івана Голубовича (1874–1845) та його дружину Галю Голубович з Іванчуків (1880–1962), яка учителювала в Русові, а в 1905–1925 рр. – у Карлові, Олімпію Мерв'як-Кузик – довголітню вчительку в с. Устя, Ольгу Гоїв-Грибовську перевели на вчительські посади вглиб Польщі.

В той час ішла боротьба українського населення проти ополячення (за «Рідну школу»), в якій разом із проґресивними вчителями бере участь В. Стефаник. Про це пізніше писав В. Равлюк у спогаді «Василь Стефаник як оборонець народного вчительства» («Учительське слово», 1938, 19 грудня).

Гостями Стефаника у Русові були вчителі з Тулови В. Костищук, М. Вахнюк, які теж написали про письменника свої спогади. З Василем Стефаником спілкувались учителі І. Федорак з Іллінців (вчителював у Русові), Володимир Хронович (19 жовтня 1890 р. – 11 листопада 1973), Михайло Ломацький, який учителював на Гуцульщині в с. Голови. Згодом вони самі стали письменниками.

Вчительство високо цінувало В. Стефаника як письменника, громадсько-культурного діяча й брало активну участь в організації і відзначенні його ювілеїв на Снятинщині в 1921, 1926, 1931 роках. На 50-літній ювілей В. Стефаника Снятинське повітове товариство «ВПУ» в надісланому привітанні бажало йому «дальше працювати для нашого відродження життя та збагачувати нашу літературу жемчугами своєї творчості». З нагоди 25-річчя літературної праці В. Стефаника (26 грудня 1926 р.) це ж товариство надіслало вітальну адресу, на якій вчитель В. Хронович намалював портрет письменника. З нагоди 60-річчя від дня народження В. Стефаника 14 травня 1931 р. філія товариства «Просвіта» у Снятині за підписом В. Равлюка «надіслала привітання «Найбільшому знавцеві душі українського селянина»».

Редакція педагогічного журналу «Рідна школа» звернулась до «найкращого артиста пера» з проханням надіслати одну зі своїх недрукованих новел, бо «хто ж у нас є... найтоншим психологом душі діточої, як не Ви». В. Стефаник виконав прохання: новела «Шкільник» була вперше надрукована в цьому двотижневику («Рідна школа», 1932, 1).

Наведені нами далеко неповні факти засвідчують, що В. Стефаник як посол і голова повітового комітету радикальної партії плідно співпрацював з народними вчителями, вболівав за розвиток української школи.

Петро АРСЕНИЧ

НОВИНИ КУЛЬТУРИ

Премія присуджена

5 травня відбулося засідання комісії з призначення премії імені Василя Стефаника в галузі літератури. У підсумку другого і третього турів конкурсу за результатами обговорення й таємного голосування визначені лауреати в таких номінаціях: проза (драматургія, переклади) – Ткачівська Марія «Тримай мене, ковзанко», поезія – Рябий Василь «Віно коконів. Поезії».

Вручення премії відбудеться 16 травня в с. Русів – на батьківщині письменника.

Вшанували пам'ять

У селі Русів, на малій батьківщині українського письменника Василя Стефаника, відбулося святкування з нагоди відкриття меморіальної дошки Михайлові Вахнюку. Барельєф встановили на будинку, де він народився 1888 року.

Після закінчення Заліщицької учительської семінарії він взявся реалізувати покликання вчителя в рідному Русові, а згодом протягом понад тридцяти років у селі Перехресне Верховинського району. Михайло Вахнюк хотів бачити своїх учнів майбутніми громадянами, українськими патріотами. Його увага була зосереджена на поширенні освіти в своєму улюбленому краї. До цього долучилися селяни – вони зібрали кошти і спільними зусиллями збудували школу для свого учителя.

У часи творення української держави М. Вахнюк зголошується в ряди Української Галицької Армії, бере участь у боях. Згодом активно долучається до суспільної діяльності, в 1930–1935 роках його обирають послом до польського парламенту у Варшаві. Як посол М. Вахнюк активно боронить населення Гуцульщини та Покуття, завзято відстоює національні й релігійні традиції. Він працює над створенням словника гуцульських говірок, пише спогади про Василя Стефаника, статті на інші теми. Відомі його слова: «Тільки та земля, на якій ти народився, де побачив білий світ, ступив перші кроки, є батьківщиною».

У Русові одна з вулиць названа на честь М. Вахнюка. Водночас Верховинська райдержадміністрація ініціювала клопотання про надання школі у с. Перехресне його імені.

У. К.

ЮВІЛЕЇ

КНИГОЗБІРНЯ СВЯТКУЄ

В обласній універсальній науковій бібліотеці ім. І. Франка відбулися урочистості з нагоди 70-ліття з часу заснування закладу. На урочистостях були присутні голова Івано-Франківської обласної ради Ігор Олійник, заступник голови Івано-Франківської облдержадміністрації Роман Іваницький, голова ОО ВУТ «Просвіта» Степан Волковецький, його заступник Петро Арсенич, які виступили з привітаннями та вручили колективу просвітянську грамоту. Представники влади привітали колектив, подарували цінні подарунки; також, були вручені почесні грамоти й подяки. Ювілей став доброю нагодою, щоб підвести підсумки минулого, дати оцінку сьогодення і поринути в майбутнє.

Нагадаємо, що перша публічна бібліотека у Станиславові була відкрита в 1873 році. Заснував її польський повстанець проти російського царату, політичний емігрант Вінцентій Смагловський. Він подарував місту свою збірку з 3500 книг і став першим бібліотекарем. Розташувалась бібліотека у приміщенні реальної школи (тепер – вул. Незалежності, 17). Є підстави вважати, що публічна бібліотека – це попередник Станіславської державної обласної бібліотеки, однак офіційний документ про цей факт відсутній.

Згідно наказу Ради народних комісарів УРСР від 8 травня 1940 року була відкрита Станіславська державна обласна бібліотека з дитячим відділом. Розташувалась вона у трьох маленьких кімнатах. Першим її директором став талановитий педагог, ерудит, бібліофіл Василь Пашницький, який доклав багато зусиль, щоб створити обласну бібліотеку: збирав рідкісні видання, твори світової та української літератури. Його справу продовжили Іван Хорунжий, Ганна Діюк, Микола Сулима, Надія Черноног, Галина Марченко та Марія Альба.

У 1956 році з нагоди 100-річчя від дня народження Івана Франка бібліотеці було присвоєне ім'я великого Каменяра. У 1966 році державна обласна бібліотека ім. І. Франка набула статусу наукової.

Сьогодні бібліотека – одна з провідних освітніх, інформаційних і культурно-просвітницьких установ Прикарпаття: депозитарій краєзнавчих видань, науково-методичний та координаційний центр для 750 бібліотек області.

Пам'яттю традицій своїх попередників, щирістю сердець, теплом душ своїх продовжують творити сьогодні історію бібліотеки її працівники – цілеспрямовані творчі особистості, висококваліфіковані фахівці: Галина Колотило, Алла Бойко, Алла Габер, Любов Федик, Галина Горбань, Надія Пасяка, Людмила Жирик, Ніна Бойчук, Ольга Мінаєва, Валентина Дволітка, Любов Свачій, Оксана Качорак, Софія Фіцик, Наталія Джус, Ольга Черепович, Галина Пристай, Леся Сабадаш, Галина Богун та багато інших. Директором бібліотеки з 2008 р. є Людмила Бабій.

А. Ч.

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО

учасника хору «Червона калина»

Василя ДАНИЛЮКА

з днем народження.

Бажаємо Вам, пане Василю, щасливого сьогодення, світлого майбутнього, енергії та наснаги на ниві духовного відродження нашої національної культури.

Міцного здоров'я, многих благословенних літ!

З роси і води!

З повагою, учасники хору «Червона калина»

НОВІ ВИДАННЯ

«ПЛАСТ»: ІСТОРІЯ І СЬОГОДЕННЯ

В івано-франківському видавництві «Лілея-НВ» побачила світ книга – «Пласт у Станиславові та Івано-Франківську». Це видання є першою спробою опублікувати нариси до історії одного з найбільш давніх та дієвих осередків «Пласту» України, ознайомити сучасників з давньою історією організації та зберегти для нащадків інформацію про події останніх двох десятків років.

Видання книги було підсумком п'ятирічної роботи зі збору матеріалу про «Пласт» у місті під час австрійського та польського панування (від 1911 до 1939 року), пошуку світлин, фіксації подій з новітнього періоду історії (від 1989 до 2009 року).

Книга вийшла у серії «Моє місто» (під числом 24) і присвячена 350-річчю надання місту Маґдебургзького права. Якщо сказати про серію «Моє місто», то вона є тематичною і зорієнтована на висвітлення минувшини обласного центру Прикарпаття. Видання книги про «Пласт» у цій серії не є випадковим – воно засвідчує важливість цієї виховної організації у житті міської громади – як колись, так і тепер.

Книга обсягом 223 сторінки складається з двох частин: «Пласт» у Станиславові» та «Пласт» у Івано-Франківську». Перша частина містить спогади відомих діячів міста – членів «Пласту» (О. Бойчука, М. Дем'янчука, О. Лемехи-Луцької, М. Логази, В. Макара, Л. Хромовської-Вертипорох, Ю. Редька); друга частина складається зі статей про відроження «Пласту» в Івано-

Франківську, історії виховних частин осередку, діяльності дитячо-юнацького пластового центру міста, історії друкованих видань. Подана історія структурних підрозділів пластових куренів «Бурлаки», «Лісові Чорти», «Буриверхи», «Чота Крилатих», «Ордену Залізної Остроги» – члени яких активно працюють у станиці Івано-Франківськ. Надрукований перелік керівного складу осередку від 1992 до 2009 р., світлини його провідників. Книга ілюстрована 227 світлинами, більшість з яких публікуються вперше.

Віримо, що книга «Пласт» у Станиславові та Івано-Франківську» буде цікавою для для науковців, пластунів, членів їхніх родин, колишніх членів організації та всіх зацікавлених.

Невдовзі відбудеться презентація видання у мистецькому клубі «Химера».

Андрій ЧЕМЕРИНСЬКИЙ

ЩО НА СЕРЦЕ ЛЯГЛО...

МАМИНА ПІСНЯ

Ще мамина пісня між нами лунає,
Хоча вже на світі матусі немає.
Коли наша мама із нами співала,
То кожною піснею завжди повчала.

Учила любити свою Україну,
Як матінку рідну і неньку єдину.
Ми з мамою пісні в дитинстві співали,
Історію нашу в цих піснях вивчали.

Про Січ ми співали й опришків ватагу,
Про наших повстанців і їхню відвагу,
Про край свій рідненький
і гай зелененький,
Де Довбуш ходив,
коли був молоденький.

Водив він опришків на панство пихате,
Панів не любив, особливо багатих,
Добро усе панське казав відбирати,
Щоб бідному люду його роздавати.

А ще про стрільців січових ми співали,
Які на Маківці свій край захищали,
І хоч полягло у бою їх немало,
Та п'яді землі ворогам не віддали.

Коли ми пісні про повстанців співали,
То гордістю наші серця наповнялись,
Бо бились відважно вони за державу,
За волю Вкраїни і честь її, й славу.

Чумацькі пісні ми любили співати:
Вони ж нас навчали
свій край шанувати.
Куди б чумаків лиха доля не гнала,
Та пісня їх завжди додому вертала.

А ще козаків ми в піснях прославляли,
Що волю відважно в бою здобували.
Коли ми про волю козацьку співали,
То вільну Вкраїну собі уявляли.

Нас мама до волі в піснях
цих привчала,
При цьому нам мама рідненька казала,
Щоб ми понад все Україну любили
І вчинками злими її не ганьбили.

Ярослава ЛЕВИЦЬКА

БОЛИТЬ

БАЛАДА ПРО СВЯЩЕНИКА

Переглядаючи архівні папки, в яких зберігаю рукописну «творчу лабораторію», натрапив на твір, написаний ще далеко до нашої незалежності, який ніде не друкувався. Він не міг побачити світ з простої причини: всі тодішні друковані органи, починаючи від багатотиражок, були партійно-атеїстичні. Це по-перше. А по-друге, комуністична влада на всіх рівнях старалася замовчувати насильницьке переселення сотень тисяч етнічних українців із Холмщини, Підляшшя, Лемківщини й Надсяння – до речі, споконвічних українських земель, що сьогодні становлять територію Польщі. Епогеєм цих трагічних подій стала сумнозвісна операція «Вісла».

Сюжет твору не вигаданий. В його основу лягла розповідь переселенця-вигнанця з Польщі, очевидця страшної розправи.

Сьогодні, відзначаючи в Януковичевій Україні «65-лєтіє Велікой Побєди», годилося б з вершини літ ще раз усвідомити, яке це було не підвладне розумові жахіття – протистояння двох людиноненависницьких ідеологій, уособлених іменами Гітлера й Сталіна, коли ставилось до стінки саме єство гомо-сапієнс – його духовність, оте найцінніше і найсвятіше, що виробила людська цивілізація протягом тисячоліть.

По всьому Підляшші, по Холмщині всій
Павучиться свастика Третього рейху.
Криваве змагання іде на Русі,
Щоб кривді не бути над правдою зверху.

Ви ж, батюшко, твердите:
«Все в Божій волі,
І знає, що діє, Господня десниця»,
Тому і не в схованці (десь у стодолі) –
Тримаєте в хаті червоноармійця.

– Бездомним дай кров, а спраглих напій! –
Так світу глаголить учення Христове.
Спасти людську душу – обов'язок мій, –
Тлумачите Ви і вірите в то Ви.

Та вмить у ваш двір,
наче смерч, – мотоцикли:
«Кажи, кому служиш ти, Божий слуга?»
А Ви до запитань таких не привикли,
І Вас не турляла ще жодна нога.

На пряжках спалахує напис: «Бог з нами».
Чи то пак, те прусське тверде: «Гот мітунс» –
Поводяться ж так не по-Божому з Вами,
Дивуєтесь: «Що це, світ перевернувсь?!»

– Чому переховував гниду червону?
– Не гниду – людину від смерті зберіг;
Тікав із полону, просив хліба й схрону,
Хіба я піти проти Господа міг?

– А йти проти рейху, по-твоєму, – можна?!
І клацнула зброя отвітом страшним.
Напружилася у Вас жилочка кожна,
Ще хочете щось доводити їм:

– Я зла не вчинив. Не піду під арешт...
– А ми таких не тримаєм в арешті!
Вчепилися Ви за холодний свій хрест,
Тремтять понад Вами листочки черешні.

– Христос нас учив... Ви ж теж Божі діти...
Та доводи тії – мов риба об лід:
Не можете, батюшко, Ви зрозуміти,
Що воля Господня – свинець у живіт.

І, справді, стряслося від пострілу листя,
І хрест од Вас кулі не відвернув.
Так і помираючи не спромоглися
Свою перед Богом збагнути вину.

В жахкім, божевільнім подиві Вашім
Метались вітри, накликали дощів,
І корчилось в муках, повзло по Підляшші
Те, батюшко, Ваше: «Христос нас учив...»

Іван ПАВЛІХА,
калушанин-просвітянин,
член Національної спілки
письменників України

НЕВІДОМЕ ПРО ВІДОМИХ

ІЗ БУРЕМНОЇ ПАМ'ЯТІ

...Нещодавно з Вінниці, від свого давнього товариша – провідного спеціаліста Державного архіву Вінницької області Костянтина Завальнюка отримав книгу «Нескорені: національно-визвольний рух на Вінниччині 40–50-х років XX ст. мовою документів та досліджень». Документальний збірник уладнаний К. Завальнюком і його колеґами-однодумцями. З цікавістю і користю для себе ознайомився з розсекреченими матеріалами, поданими в збірнику. Звісно, не міг не відгукнутися на презентований автором-уладнувачем твір.

Отож оголошую письмово своєму колезі до Вінниці:

Інформативно-довідникового матеріалу зібрали досить багато (хоча, впевнений, з часом, коли матимете більший доступ до ще не розсекречених фондів колишнього НКВС–МДБ–КҐБ (у сховищах Вінницького управління СБУ), Ваша база для подальших досліджень розшириться. Але й того, що Ви подали у своєму збірнику, є достатньо, щоб переконатися: націоналістичний (бандерівсько-мельниківський) рух – явище не суто «галицьке», а всеукраїнське, яке продовжувало свою революційно-збройну боротьбу з часів Холодноярської республіки, антибільшовицького повстанського руху опору кінця 20-х і 30-х років XX ст. У всі часи та у всіх проявах цієї народної боротьби чітко вимальовується її суть – за незалежну Соборну Українську Державу без більшовиків з їхньою комуністичною деспотією.

Читав Ваших «Нескорених», а мені згадалося моє далеке дитинство 1945 року, село Немиринці (колишнього Комсомольського, а нині – Козятинського району) на Вінниччині. Згадалися мені моменти з того тривожного сільського побуту. Отож момент перший. Якогось-то літнього передрання до села Немиринець зі сторони села Туча підійшла група озброєних людей. На околиці їх перестрів хтось із немиринецьких селян і попередив, щоб не потикалися в село, бо становище небезпечне. Озброєні незнайомці подалися подалі від села. Згодом по селу йшли поголоски, що то були якісь «партизани». Тепер, читаючи Вашу збірку, я здогадуюсь, що то були за люди.

Момент другий. Якщо не зраджує мені пам'ять, того ж року, влітку, в селі пішли розмови про те, що в лісах, що біля сіл Адамівка і Райки (це нині – Калинівський район) ховаються якісь озброєні люди, які пробиваються на захід. Зважте, то відбувалося вже після 9 травня 1945 р., коли війна фактично закінчилася.

Нам, дітям, було цікаво, що ж то за озброєні люди. І батьки нам забороняли тоді навіть дивитися в бік лісу. Але цікавість дитяча характерна романтичністю. І ось однієї днини я зі своїм другом Василем Шевчуком вирішили все ж таки навідатися до Райковецького лісу й довідатися, що ж то за озброєні люди там. Задум, прихований від рідних, ми здійснили. Дісталися до лісу. Зарослою, давно неїждженою дорогою ми забрели далеко вглиб лісу.

Але страх переборов нашу «романтику», і ми чимдуж дременули звідтіля. За той «похід» ми, звісно, отримали «своє» від батьків. Та згодом чули розмови, що у тому лісі сталася збройна сутичка між радянським військовим підрозділом і тією озброєною групою людей з Райковецького лісу. Напевно, це і були ті нескорені, про яких оповідає Ваша документальна збірка.

А тепер ще один важливий момент, що стосується історичності й об'єктивності у висвітленні деяких сторінок націоналістично-революційного руху та його очільників.

Отож, Друже, мова йде про деякі аспекти, висвітлені Вами у документі № 19 на стор. 149–150 Вашого збірника. У преамбулі до документа Юрій Брязгунов, зокрема, пише: «...Від себе додамо, що пан О. Муратов – єдиний поет у лавах УПА Бандери, і його вірші «Молодь України» друкувала під одним із псевдонімів талановитого режисера – Лесь Мартин. Це явище само собою унікальне, бо, приміром, в ОУН Мельника талановитих поетів було кілька – Ольжич, Олена Теліга та інші. А в бандерівському крилі лише один – О. Муратов».

Мушу заперечити: у бандерівському крилі ОУН була низка відомих і невідомих талановитих поетів. А серед них – Михайло Дяченко, який діяв у підпіллі під псевдонімами Гомін і Марко Боєслав. До речі, довідково-енциклопедичну статтю про Михайла Дяченка я подав у книзі «Пом'яник» у розділі «Сини і дочки твої, Прикарпаття».

Отож Михайло Дяченко родом із с. Боднарів (Станиславівщина). Молодший брат Миколи Дяченка. Український поет, журналіст, редактор підпільної газети ОУН–УПА «Шлях перемоги» (1945–1947) і, ймовірно, неперіодичного повстанського часопису «Чорний ліс» (1947–1950). Член Української Головної Визвольної Ради (УГВР). Крайовий провідник ОУН з пропаґанди Гомін підписувався Марко Боєслав з с. Боднарова (літ. псевдонім).

Талановитий пропаґандист творчості Т. Шевченка і послідовний поборник самостійності України.

У 1936 р. – видання: дві книжечки станиславівського поета Михайла Дяченка – «Іскри», збірка поезій «Земля плаче». Аґітка у двох відслонах накладом автора. Чергова збірка Михайла Дяченка видана 1938 р. – «Юні дні».

У вересні 1939 р. арештований органами НКВС, втік зі станиславівської в'язниці. У 1939–1941рр. – на вигнанні у Холмщині, де активно пропаґує слово Кобзаря; у 1940 р. вдало поставив у селі Волоскові виставу «Назар Стодоля».

У національно-революційному підпіллі створив низку найкращих віршів, серед яких – «Великому Кобзареві» (15.11.1948) і «Заповіт борців» (29.12.1948). Був співцем визвольних змагань 1918–1920 рр.

Пісні на слова Михайла Дяченка співали в УПА і збройномупідпіллі. Його поеми ще до війни були відомі читачам краю.

Михайло Дяченко (Гомін, Марко Боєслав) загинув 1952 р. біля села Дзвиняч разом із п'ятьма побратимами та друкаркою Мартою.

Ось така істина, пане Костянтине. А до цього додам: нещодавно на теренах нашого краю в одному з колишніх потаємних сховів ОУН–УПА знайшли бідон із документами, що належали Михайлові Дяченку. Нині їх вивчають історики. За їхніми припущеннями таких сховів має бути декілька. Так що невдовзі літературна спадщина поета-революціонера – бандерівця Михайла Дяченка збагатить українську літературу часу національно-революційних змагань 40–50-х років XX ст. і стане закличним словом для нових борців за волю України.

P. S. Творча спадщина Михайла Дяченка ще не зібрана, не вивчена. Розписана по різних часописах довоєнного часу й буремних років боротьби. Потрібно шукати її...

Оце, працюючи з фондами у Державному архіві Івано-Франківської області, натрапив на одну з невеличких поезій Михайла Дяченка на шпальтах часопису «Станиславівське слово» у ч. 52 за 3 червня 1942 року.

Поезія вражає своїм патріотичним пафосом. «Сняться»... – у такій короткій формі – одним лиш словом – поет програмує свої подальші поетичні рядки:

«Сняться щоночі сріблясті мечі –
Хлопці завзяті на конях,
Сняться – степами втікає Кощій.
Наші колони в погоні.

Сняться Дніпро кучерявий і Дон –
Заграви віщі й криваві...
Снишся – о, Ти, найгарніша
з Мадонн,
Сонячна, зоряна, в славі».

Полум'яні, променисті рядки Марка Боєслава – про Україну («найгарнішу з Мадонн»), що виборює волю, про свої заповітні мрії, для яких присвятив своє життя.

Володимир МОРОЗЮК,
член НСПУ і НСЖУ